

Een opera van Bach?

TIJD VAN MUZIEK

Voor *Iets op Bach* ging Les Ballets C. de la B. in zee met het Ensemble Explorations.

Over de ontmoeting tussen de wereld van de barokmuziek en het universum van Alain Platel sprak Marleen Baeten achtereenvolgens met Roel Dieltiens, die de muzikale leiding had, en Alain Platel, die de regie voerde.

‘De muziek wordt er beter van’

Na *La Tristeza Complice*, waarin Alain Platel werkte op accordeoncomposities van Dick Van der Harst naar Henry Purcell, wou hij iets maken op de originele muziek van Johann Sebastian Bach. Bernard Foccroulle, directeur van De Munt, bracht hem in contact met Roel Dieltiens, een internationaal gewaardeerde cellist die niet voor één gat te vangen is. Hij speelt zowel de barokke als de moderne cello, heeft oude en moderne klassieke muziek op zijn repertoire staan en speelt in grote en kleine orkesten. Enkele periodes per jaar verzamelen musici uit alle windstreken zich in zijn Ensemble Explorations, dat onbetreden paden in de cello-literatuur verkent. Voor *Iets op Bach* bestaat het ensemble uit acht muzikanten, aanvuld met drie stemmen.

Etcetera: Kende je het werk van Alain Platel?

Roel Dieltiens: Neen, maar na een gesprek over zijn concept en vooral na het zien van *La Tristeza Complice* en *Bernadetje* was ik zwaar overtuigd.

Etcetera: Nogal wat muzikiefhebbers hadden moeite met La Tristeza. U niet?

Dieltiens: Ik vind die bewerkingen van Dick Van der Harst schitterend gemaakt. Je moet er geen authentieke muziek in zoeken. Ik heb een enorme bewondering voor de kwaliteit van die bewerkingen, voor de consequentie waarmee ze naar het instrument, de accordeon, toe geschreven zijn. Maar wat me het meest aansprak was de emotie die Alain Platel met zijn regie bereikte. Ik ben zelden zo gevangen geweest door iets als door *La Tristeza*. En met Bach zag ik dat nog beter zitten. Dus zijn wij samen in de boot gestapt. We zijn meteen be-

Erbarme dich, Mein Gott
Um meiner Zähren willen;
Schau hier,
Herz und Auge weint vor Dir
bitterlich.

Aria (alt) uit: *Mattheus Passion*

ginnen te werken: muziek beluisteren en keuzes maken. Onze top 40, onze top 30, en daaruit nog verder distilleren. Het is een immens werk geweest. Bach heeft meer dan tweehonderd zestig geestelijke cantates geschreven en die hebben we minstens twee keer beluisterd.

Etcetera: Op welke basis kwamen jullie tot de definitieve selectie?

Dieltiens: Er zijn natuurlijk verschillende parameters. Alain heeft gewoon geluisterd naar wat hij mooi vond, ook wat de teksten betreft. Maar daar zaten een heel pak praktisch niet te realiseren stukken bij, stukken waar een koor in voorkomt bijvoorbeeld. Je kan niet met zo veel mensen op reis gaan, want dat kost te veel. Ik ben vertrokken van wat financieel haalbaar is: een voltallige strijkersbezetting – enkelvoudig bezet weliswaar: één eerste viool, één tweede viool, enz. –, een continuogroep en enkele blaasinstrumenten: een hobo, een traverso, een blokfluit. Alain had een stuk gekozen met cornetto's, trombones en weet ik wat nog allemaal, maar dat was dus niet haalbaar.

Mijn parameters waren eerder praktisch

van aard, terwijl Alain gewoon koos wat hij mooi vond. We hadden een sopraan en een bas, terwijl Alain eerst vooral muziek voor sopraan en alt gekozen had. Hij valt voor melancholie, voor *tristeza*; en het is inderdaad zo dat de prachtigste aria's in dat genre bijna allemaal voor de alt geschreven zijn. Maar ik denk niet dat het goed is om alleen daarmee een hele avond op te bouwen. Ik vind verscheidenheid belangrijk en heb dus eerder de afwisseling tussen de stukken in het oog gehouden: gezongen en instrumentaal, sopraan en bas, hoog en laag, vlug en traag. Oorspronkelijk had Alain het idee om met een oudere danser of danseres te werken. Toen dat niet doorging kwam er geld vrij voor een derde zanger. Dat is de alt geworden. Zo werden er heel wat combinaties mogelijk. Uiteindelijk denk ik wel dat ik kan zeggen dat we goed overeenkwamen in onze keuze.

Etcetera: Werden de muzikanten ook bij de repetities betrokken?

Dieltiens: Neen, alleen ik ben af en toe eens gaan kijken, maar echt betrokken kan je dat niet noemen. De dansers hebben vijf maanden gerepeteerd op cd's. De musici als groep zijn er pas bijgekomen op 1 mei, terwijl de première al voorzien was op 9 mei.

Etcetera: In de theaterwereld wordt een voorstelling reeks heel anders voorbereid dan in de muziekwereld.

Dieltiens: Ja, de muziekpartituur is al geschreven. Die kan iedere muzikant individueel instuderen. De repetitie dient alleen om een samenhangend geheel te bereiken. In het theater – en zeker bij Alain, die altijd van nul vertrekt – moet de voorstelling niet ingestu-